SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JANUARY 14, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СІТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 14-го СІЧНЯ 1989 Ч. 8. РІК XCVI.

УНСОЮЗ ВИПЛАТИТЬ ПОНАД МІЛЬЙОН ДОЛЯРІВ ДИВІДЕНДИ СВОЇМ ЧЛЕНАМ

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ ПЕРЕДАВ 10,000 ДОЛ. НА ДОПОМОГУ УЦІЛІЛИМ ЖЕРТВАМ ЗЕМЛЕТРУСУ У ВІРМЕНІЇ

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Український Народний Союз виплатить в 1989 році понад мільйон долярів своїм членам у формі дивіденд рішенням Головного Екзекутивного Комітету, який відбув тут в Головній Канцелярії свої кінцеворічні наради в суботу, 17-го грудня 1988 року.

Серед інших рішень, які зроблено після звітувань всіх членів Екзекутиви, постановлено в імени всього членства УНСоюзу зголосити пожертву в сумі 10,000 дол. уцілілим жертвам землетрусу у Вірменії і цю суму відтак передано Архиєпископові Торкомі Манугіенові, примасові дієцезії Вірменської Церкви в Америці, з осідком в Ню Йорку. Архиєпископ відтак у листі на руки д-ра Флиса, зложив сердечну подяку за цей щедрий і милостивий дар.

Наради відкрив і ними провадив головний предсідник д-р Іван Флис, а взяли в них участь крім нього: заступник головного предсідника д-р Мирон Куропась, головний директор на Канаду мгр Іван Геврик, заступниця головного предсідника Гльорія Пашен, головний секретар Володимир Сохан і головний касир Уляна Дячук. Головну

(Закінчення на стор. 4)

Архиєпископ Т. Манугіян приймає чека на 10,000 дол. від членів Екзекутиви УНСоюзу (справа): д-ра І. Флиса, У. Дячук і В. Сохана.

(Фото: ред. М. Коломиєць, „Український Тижневик").

ПОЧАЛАСЬ АТАКА НА В. КОРОТИЧА

Москва. — Американська газета „Вашінгтон Пост" помістила у числі з 11-го січня ц.р. довшу інформацію свого акредитованого в Москві кореспондента Девида Ремніка, який розповідає про заходи консервативних кіл в компартії, тобто прихильників твердого кулака, сталіністів і брежневців, усунути з посту головного редактора журналу „Огоньок" Віталія Коротича.

Український поет В. Коротич, як відомо, перетворив „Огоньок" не тільки в цікавий, може найцікавіший під оглядом змісту і поміщуваних в ньому контроверсійних матеріялів, журнал, але й повів широку акцію проти сталінських й брежнєвських злочинів, включно до розкриття штучного голоду в Україні в 1932-33 роках, завершивши серію злочинів поміщенням фото-матеріялу із широкими коментарями про масові вбивства населення в місцевості Куропати в Білорусі органами НКВД. Він поправив навіть матеріяльний стан видавництва і, як писали раніше центральні совєтські газети, втроє збільшив наклад журналу, який в СССР розкуповують, як то кажуть, „на розхват", або передають з рук до рук, щоб поміщувані в ньому матеріяли прочитало якнайбільше зацікавлених осіб.

Очевидно, „Огоньок" сперся на добру політичну базу і підтримку генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР Міхаїла Горбачова, схваливши повністю його політику гласности, перебудови, співпрацю СССР із ЗСА.

Таке становище журналу не сподобалося багатьом твердолобим комуністам на високих становищах і тому від якогось часу почали появлятися напади на В. Коротича в журналах: „Політіческоє Образованіє", „Наш Современнік", „Молодая Гвардія", „Москва", „Журналіст" й інших. Консервативні, а радше сталіністи, вимагають заміщення Коротича і хотіли затримати процес номінації його на посла нового конституційного „народного конґресу". Атакують Коротича також прихильники шовіністичної організації москалів „Пам'ять", кажучи, „що він працює для жидів за гроші". Вони допустились до того, що почали в залі вимахувати звіздою Давида і кричати: „Коротич єврей, віддай срібняки".

„Редактор журналу не єврей, — заявив В. Коротич згаданому америкасньому кореспондентові, — виріс на Україні, бачив також нацистів і деякі з них були кращі, як прихильники т-ва 'Время'. Ми збираємося незабаром опублікувати фото-репортаж про їхню діяльність".

(Закінчення на стор. 4)

МОСКВА БЕЗПОСЕРЕДНЬО КЕРУВАТИМЕ НАГІРНИМ КАРАБАХОМ

Москва. — Совєтське пресове агенство ТАСС повідомило про зміни в керівництві спірною територією Нагірним Карабахом, який територіяльно належав до Азербайджанської ССР, але більшість населення области це вірмени, які весь час підтримували вимоги керівників Вірменської ССР про прилучення автономної области до Вірменії. У зв'язку з цим постав чималий спір, а пізніше зудари між вірменами і азербайджанцями. Згідно з підрахунками й інформаціями ТАСС у конфлікті загинуло понад 70 осіб, а чимало були поранені.

Конфлікт сповільнився дещо під час і після великого землетрусу у Вірменії і введення до обидвох республік більшої кількости військ спеціяльного призначення. Військове командування проголосило обмежений виїмковий стан, зокрема в Єревані і Баку, і перебрало контролю над важливими урядовими, партійними і військовими об'єктами та заводами.

Але, як тільки притихла справа землетрусу, як тільки почали гоїтись рани жертв, ворожнеча між вірменами і азербайджанцями спалахнула наново. Не допомогли заклики самого генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР Міхаїла Горбачова, який, повернувшись з Ню Йорку, де він виступав на Генеральній сесії ООН і зустрічався з президентом Роналдом Рейгеном і новообраним президентом Джорджем Бушом, відвідав Єреван і він голосив там досить гостру і навіть погрозливу промову кажучи, що в обличчі природної катастрофи, наслідків якої ще навіть годі перед бачити, вірмени і азербайджанці знову розпочали боротьбу за Нагірний Карабах.

Повернувшись до Москви М. Горбачов послав до Вірменії і Азербайджану академіка Андрея Сахарова, людину не з партійного керівництва, але з великим ім'ям, відому в цілому СССР з його правозахисної діяльности. Він, в товаристві вірменського журналіста Зорі Балаяна, перевів розмови з офіційними й неофіційними особами в обидвох республіках, але обидві сторони відкидали його і Політбюра пропозиції.

Вміжчасі Президія Центрального Комітету КПСС прийняла резолюцію і запропонувала Верховній Раді підпорядкувати Нагірний Карабах безпосередньо московському центрові. Резолюція була прийнята і затверджена Верховною радою. Отже відтепер Карабахом керуватимуть кремлівські лідери з допомогою місцевих кациків, тобто тих осіб, які в усяких обставинах згідні співпрацювати з окупантами. Буде створена окрема адміністрація, хоч вже згаданий вірменський кореспондент, який у принципі підтримував імперські заходи, не знає, як сприймуть рішення більшість вірменів і азербайджанців. Він думає однак, що спротив у якійсь формі буде продовжуватись. Однак при наявності великої військової одиниці вони не матимуть великого успіху.

М. Горбачов, прийнявши рішення закрити одиноку у Вірменії атомову електростанцію біля Єревану, дещо прихилив до себе вірменів, які вважали, що нуклеарні станції в районах потенційної можливости землетрусів, становлять велику загрозу для населення. Але головною опірною силою все таки залишається армія і КҐБ, на силу яких спираються комуно-московські імперіялісти — кажуть спостерігачі.

Заплянували святкування в Пармі

Парма, Огайо. (А.В.). — Заходами Українських Злучених Організацій в Огайо відзначення річниць проголошення української державности і соборности 22-го січня, відбудеться тут в такому порядку: у неділю, 22-го січня ц.р., о год. 3:15 після полудня, в соборі св. Володимира в Пармі, будуть відмовлені соборні молитви в наміренні українського народу і цього ж дня, після відправи в соборі, о год. 4-ій по полудні, відбудеться святочний концерт в залі собору св. Володимира.

В Рочестері відзначать Січневі роковини

Рочестер, Н. Й. (Г.П.). — В п'ятницю, 20-го січня ц.р. о год. 10-ій перед полуднем тут відбудеться в міській ратуші відзначення 70-ліття проголошення незалежности і соборности України, з відчитанням проклямації в присутності посадника міста та учнів школи св. Йосафата під проводом Сестер і учителів.

В неділю, 22-го січня, о год. 4-ій по полудні відбудеться в залі церкви св. Покрови 3176 Ст. Пол булвар, Святкова академія. Головну промову виголосить гість з Торонто, новообраний президент СКВУ Юрій Шимко.

Цього самого дня у всіх українських церквах буде відправлено Богослуження в наміренні українського народу.

В південному Ню Джерзі святкуватимуть Січневі роковини

Вілліямставн, Н. Дж. — Заходом комітету південного Ню Джерзі, очоленого Александром Кобасою, в місті Вілліямставні, в приміщеннях міської управи, в неділю, 22-го січня ц.р., відбудуться святкування в такому порядку:

Перед годиною 10-ою ранку члени комітету відвідають посадника в його бюрі; в год. 10-ій ранку буде піднесення прапорів і відчитання проклямації мейора, коротка доповідь про січневі події, слово посадника в ратуші та зустріч учасників, про що буде повідомлення після офіційної частини святкувань.

Комітет просить мешканців Вілліямставну, Черрі Гилл, Вайнленду, Миллвиллу та взяти участь в цих святкуваннях.

У Виппані відзначать Січневі роковини

Виппані, Н. Дж. — За старанням Відділу УККА, в повіті Морріс, з осідком у Виппані, Н. Дж. українці відзначать 70-ту річницю відновлення української державности та 71-шу річницю проголошення соборности земель України. Відзначення цих обох роковин відбудеться в неділю, 22 -го січня ц.р. в залі української католицької парафії у Виппані, о год. 4-ій по полудні.

Програму становлять: доповідь Роксоляни Лозинської п.н. „Україна перед 70 роками та її теперішнє становище", доповідь Василя Федоренка п.н. „Роковини подій 22 -го січня 1918 і 1919 років", по-англійськи, деклямація учениці Катрусі Мороз-Смит „22-ге січня" із збірки Лесі Храпливої та пісні у виконанні ансамблю бандуристів „Гомін". По закінченні програми буде товариська зустріч-гостина.

Перед відзначенням роковин адміністрація містечка Гановер проголосить проклямацію Дня Незалежности України на її зустрічі із представниками українського громадянства, а відтак відбудеться вивішення українського прапору побіч американського.

Появилася книжечка як писати листи

Джерзі Сіті, Н.Дж. — З друкарні Мирона Баб'юка у Рочестері, Н.Й., випущено книжечку авторства О-КИ п.н. „Пишемо листи". У ній подані приклади як писати в українській мові листи на різні життьові потреби. Зачинається вона зразком повідомлення про народини дитини і проходить по черзі родинні, товариські та громадські ситуації, аж до повідомлення про смерть і зложення співчуття родині.

Поруч з тим подане ціле почесне називництво в українській мові, як теж як адресувати листи до духовенства та громадських установ.

У книжечці находиться 25 прикладів листів та інших повідомлень з відповідними до них поясненнями.

У вступі авторка вияснює, що цю книжечку написала на прохання своїх дітей, але уважає, що вона на потребу цілому молодшому поколінню, якому важко писати по-українськи листи з різних нагод і важко їх відповідно заадресувати.

Цим авторка зробила подарок для цілого молодшого українського покоління, яке бажає продовжувати українські традиції не лише в слові, але й в письмі.

Книжечка має 36 сторінок і чепурну обкладинку роботи Колі Савицького. Ціна книжечки 5 ам. дол., а з поштовою пересилкою 6 дол.

Замовляти можна у О. Кузьмович, 221 Fire Island Ave., Babylon, N.Y. 11702.

ПОЛІТИЧНІ В'ЯЗНІ ЩЕ ВСЕ ПЕРЕБУВАЮТЬ У „ПСИХУШКАХ"

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Як інформує агентство Ассошієйтед Пресс з Москви, група дисидентів заперечує твердження офіційних совєтських чинників, що вже звільнено всіх політичних в'язнів на волю.

Є докази, що ще 20 до 30 осіб перебуває у психічних лікарнях, якими керують „садисти". Щоб підтримати своє твердження дисиденти скликали у Москві пресову конференцію, в якій подали імена трьох політичних в'язнів, які ще все перебувають у лікарнях для психічно хворих, а на конференції були присутні дві особи, які поінформували, що їх звільнено із „психушок" в останніх шести місяціях.

Хоча минулого місяця Міхаїл Горбачов заявив, що на терені СССР вже немає ніодного політичного в'язня, Державний департамент ЗСА все ще ставить під знак запиту перебування біля 30 в'язнів. Крім того американські психіятри мають відвідати Москву при кінці лютого щоб мати побачення з 20-ма політичними активістами, що перебувають у „психушках".

Александер Новіков, якого дали до лікарні для психічно хворих як шизофреніка, а він на ділі роздавав летючки у справі демократичних прав, поінформував чужинецьких журналістів, які були на пресовій конференції, що він особисто зустрів сімох політичних в'я-

(Закінчення на стор. 4)

Знайшли ще шість живих вірменів

Москва. — Згідно з повідомленням ТАСС в четвер, 12-го січня, через 35 днів після землетрусу з-під руїн дев'ятиповерхового будинку в Ленінакані видобули шістьох чоловіків, котрі знаходилися в засипаному підвалі. В одного з них, Карлена Саркісяна, зломана рука, решта відбулися незначними травмами. Всіх їх відправили до лікарні.

Врятовані розповіли, що харчувалися продуктами домашнього консервування, які зберігалися в підвалі зруйнованого будинку. 50-ти літній електрик Айказ Акопян допомагав і доглядав поранених. Всі вони були його сусідами і врятувалися завдяки тому, що Акопян вранці перед землетрусом покликав їх у підвал, щоб вони допомогли йому знести туди дві важкі барилки. Як тільки вони опинилися в підвалі, відразу ж почули жахливий гуркіт, земля затрусилась, стіни обвалилися. „Я думав, що почалася війна", — розповідає Акопян. — Продукти ми використовували дуже економно, бо не знали, що сталося і скільки часу ми будемо під руїнами. Ми втратили рахунок днів, але ніколи не сумнівалися, що нас врятують. Акопян розповів, що намагався зробити все, щоб його молоді приятелі не збожеволіли. Він всіляко їх розважав, розповідав історії зі свого життя і переконував, що їх обов'язково врятують розкопуючи руїни.

Лікарі повідомили, що Акопян захворів на запалення легенів, тому до нього більше не пускають кореспондентів.

АП повідомляє, що внаслідок землетрусу кількість населення Ленінакану зменшилася з 280,000 до 100,000.

У СВІТІ

В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ розпочалась вже підготова до нового перепису населення. Голова державного комітету статистики Міхаїл Королєв виступив на пресовій конференції і повідомив, що від 12-го до 19-го січня ц. р., в СССР відбудеться новий перепис населення. Перепис буде переведений в усіх республіках крім Вірменії. З причини землетрусу, який там відбувся 7-го грудня минулого року, реченець перепису у Вірменській ССР пересунено на один місяць пізніше. Для переведення перепису призначено понад один мільйон осіб, переважно працюючих урядників в різних установах, студентів і викладачів. Вони ставитимуть запитання на підставі спеціяльного запитника, випрацюваного статистичним управлінням з узглядненням рекомендацій Організації Об'єднаних Націй. Останній перепис відбувався 10 років тому і тоді кількість населення СССР була визначена на 262 міл. осіб. Тепер число населення зросло приблизно до 287 мільйонів.

ПЛЕНУМ ЦЕНТРАЛЬНОГО Комітету КПСС затвердив 100 депутатів на 100 місць у новому законодатному тілі — З'їзді народних депутатів, хоч, як раніше інформувало совєтське аґенство ТАСС, партійні організації надіслали 35,000 прізвищ осіб-вибранців, які найбільше надаються, щоб заступати інтереси спільноти у високому державному органі. Політбюро, яке має в цій справі останнє слово, затвердило тільки 100 кандидатів. Так покищо виглядає совєтська демократія, пишуть акредитовані в СССР кореспонденти. Підприємства і партійні клітини обирають кандидатів, але їх затверджує, або відкидає Політбюро. Очевидно, процес „виборів" у совєтській системі „соціялістичної демократії" ще не закінчений і, як каже ТАСС, кожному комуністові буде дано право висловитись в цій справі.

АКРЕДИТОВАНІ В МОСКВІ західні кореспонденти повідомили, що у Вільнюсі, столиці Литовської ССР, знову відбулася велика демонстрація з участю понад 50,000 осіб, що її зорганізували, як пише „Вашінґтон Пост", литовські націоналісти. Демонстрація і двогодинне віче після неї, відбулись з дозволу місцевих міських і партійних властей. Коротке повідомлення про демонстрацію появилось навіть в офіційній комуністичній пресі. Біля 20 промовців на мітингу домагалися від Москви надання Литві повної самостійности і забрати з її території окупаційні війська.

В АМЕРИЦІ

НОВООБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТ Джордж Буш, вирішив іменувати колишнього адмірала Джеймса Ваткінса на становище секретаря Департаменту енергетики й тим закінчив добір свого кабінету. Згідно з речниками його перебірної групи він також іменуватиме Вілліяма Бенетта, колишнього секретаря Департаменту освіти, на координатора федеральної боротьби з наркоманією. Натомість близькі співробітники новообраного Президента говорять про те, що одним з його перших офіційних вчинків буде створення комісії для прослідження, як посилити закони етики, котрі регулюють поведінку високих урядових чинників і членів Конгресу.

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗСА в середу, 11-го січня, виніс рішення, що Конституція не дає запоруки фірмам громадських послуг на зворот витрат недокінчених чи покинутих енергетичних станцій. Голосами 8 до 1 Верховний Суд підтвердив існуючу систему, що поодинокі стейти відповідають за ці справи. Таким рішенням Верховний Суд запевнив виграну за громадянами стейтів, а не за могутніми фінансовими фірмами, які в кожному випадку стараються свої втрати накинути платникам й так уже дорогих послуг.

ВЖЕ ВІД КІЛЬКОХ РОКІВ вчені світу через засоби масової інформації говорять про те, що температура земної кулі стає щораз теплішою і це приписується двоокисові вуглецю. Тому відрадним явищем було повідомлення в пресі про те, що Лос Анджелес, одно з перших міст Америки почало робити заходи, щоби цьому зарадити. Першим кроком була заява майора міста Томаса Бредлі, що в місті насаджуватимуть два до п'ять мільйонів дерев впродовж наступних п'ятьох років.

КРАЙОВІ ОПИТИ ТВЕРДЯТЬ, що розуміння расових взаємовідносин між білими і чорними в Америці є у великому розходженні. Велике число громадян білої раси вірять в те, що трактування білих і чорних в ЗСА є на однаковому рівні, натомість велике число громадян чорної раси не є згідні з тим твердженням. Луїс Гарріс, директор бюра опитів, заанґажаваного Крайовою асоціяцією для поліпшення становища негрів, заявив, що не зважаючи на те, він бачить великий прогрес у відносинах, що навіває його оптимізмом.

НОВИЙ І СКООРДИНОВАНИЙ продаж долярових банкнотів вперше чергу банком Федеральної резерви і Державним банком Західньої Німеччини було тим чинником, що зупинило пожвавлення на біржовому ринку. Біржові торгівці приписують такий зворот справи підвищенню відсотків в ЗСА і зазначують, що біржове пожвавлення буде вимагати більшої інтервенції зі сторони центральних банків.

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗСА погодився взяти під розгляд справу конституційности закону стейту Мізурі, в якому пропонується обмеження доступу до абортів. Ця справа набирає ваги, бо сподіються, що це може створити можливість завернення попереднього рішення злеґалізовання абортів.

ПРО АЛЬМАНАХ '89

З приємністю відмічуємо позитивний відгук наших читачів на Альманах УНСоюзу на 1989 рік і дякуємо їм за переслані гроші та додаткові датки на Пресовий фонд, „Веселку" тощо. Пригадуємо і прохаємо не повертати книжок, бо за кожну повернену книжку ми мусимо заплатити пошті 1.40 дол. Як ми зазначили в листі, коли не можете заплатити за Альманах УНС — затримайте його, як дарунок від нас. — В-во „Свобода".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Совєтська економіка і міжнародна ситуація

Деякі, прихильні режимові Реґена коментатори, приписують державному секретареві Джорджові Шулцові заслугу у помітному прикороченні експансивної совєтської закордонної політики. Твердження, що Джордж Шулц — це знаменитий дипломат, не знаходить потвердження у його політиці, наприклад, супроти Близького Сходу. Його десятки подорожей до Єгипту, Йорданії й Ізраїля не увінчались найменшим успіхом, — він не зумів переконати ізраїльський уряд, що екстремна войовнича і безкомпромісова політика ізраїльського прем'єра Іцака Шаміра загрозлива для самого існування ізраїльської держави і що стосування поліційних метод супроти автохтонних палестинців та зберігання „на вічність" окупованих арабських земель — мусить скінчитися банкрутством. Отож, не дипломатія Джорджа Шулца, а гірка економічна ситуація у Совєтському Союзі примушує Ґорбачова до скорочування своєї експансії в ім'я комуністичної догми про „угроблення капіталістичних" країн, насправді вільного світу.

Очевидно, що Кремль погодився на евакуацію своїх військ з Афганістану також під тиском обуреного Заходу. Але вже Джиммі Картер у протесті проти окупації Афганістану припинив продаж зерна і збіжжя Совєтському Союзові та закликав до бойкоту Олімпіяди у Москві. Остаточно СССР відтягає з Афганістану свої війська з двох головних причин: 1) прогри у війні проти афганських партизан, підтримуваних цілим народом, сусіднім Пакистаном і американським постачанням зброї, і 2) величезних коштів такої окупації. Те саме стосується фінансування Куби Фіделя Кастра й користування кубинським військом для перетворення африканської Анґолі на совєтського сателіта. У цьому тижні залишають Анґолю 450 з усіх 50,000 кубинських вояків. Американський амбасадор в Організації Об'єднаних націй за президентури Джіммі Картера, чорний провідник Ендрю Янґ (тепер посадник міста Атланта у Джорджії) скомпромітувався і мусив зректися свого посту, коли заявив, що „кубинське військо в Анґолі є стабілізаційним чинником". Протягом 13-ти років 50,000 кубинських вояків перебували в цій африканській країні. Але з початком цього року підписано на конференції в Ню Йорку договір, за яким оця кубинська окупаційна армія і партизани Африканського крайового конґресу, які з території Анґолі воювали проти Південно-африканського союзу, мусять покинути Анґолю. Одночасно у тому договорі признано самостійність Намібії, яка дотепер була під адміністрацією Південної Африки. Кубинське військо відходило з Анґолі з музикою і парадою, а місцева молодь обкидувала кубинців квітами, бо вони поводилися пристойно. Самі ті вояки були вдоволені, бо жити у своїй батьківщині навіть під володінням Фіделя Кастра краще, як у далекій африканській країні.

За газетними вістками — Москва заповіла Фіделеві Кастрові скорочення фінансової допомоги і невідомо ще, чи те саме не буде стосуватися Нікараґуа. Все це, так само, як заповіджена ліквідація совєтським урядом продукції хемічної зброї, діється під тиском економічної кризи, яка наказує скорочувати видатки. Економічна ситуація у СССР дійшла до трагікомічного стану. Карткову систему заведено вже не тільки на м'ясо і масло, але й на обов'язуючі в СССР шкільні уніформи та на одяг для малих дітей. Совєтські економісти переконали Ґорбачова, щоб здевалювати вартість рубля на 50 відсотків, бо це може влегшити включення рубля в міжнародну монетарну систему, до яої дотепер рубель не мав доступу.

У закордонній політиці совєтський міністер закордонних справ Едуард Шеварднадзе заявив готовість СССР до „співпраці" з новим президентом ЗСА Джорджем Бушем. Хоча у передвиборчому періоді совєтська преса недвозначно сприяла кандидатурі Майкел Дукакіса, проте після перемоги Буша вона стрималась від будь-якої критики супроти нового президента ЗСА, визнавши за конечність — збереження сяк-так добрих зв'язків із ЗСА. Катастрофа землетрусу у Вірменії разом із зростом свободолюбних настроїв і рухів в усіх немосковських „самостійних" республіках, складових частинах СССР, спричинюють нові турботи володаря Кремля. Ситуація Ґорбачова незавидна. Якщо він далі вважатиме марксизм за „табу" совєтської державної системи — вся його перебудова залишиться пустим словом, а захитаються підвалини імперії, бо марксизм — насправді вже давно збанкрутував.

Андрій Бук

СТАБІЛЬНА ЕКОНОМІКА

II.

Збільшене вдвоє споживання вівсяних платків і продуктів (в деяких стейтах на 600 відс.) спричинило їх брак на полицях споживчих крамниць, млини не вспіли доставити і зросли ціни. Раніше споживано 20 відс. вівса з харчами, а решта уживано для годівлі коней і експорту до відсталих країн. Фармери зменшили посівну площу вівса, через його низьку ціну — 1.5 доляра за бушель (ячменю — 2.5 дол.) З 1-им грудня мармерам заборонено затруднювати чужинців негромадян (головно з Мехіко) і на будуче будуть карані грошово і в'язницею. Ціни на фармерські продукти будуть далі рости, бо через посуху сильно впала продукція — збір: пшениці і сої на 58 відс., кукурудзи на 66 відс., на 13 мільйонів фармерів 16,000 (6 відс.) головно малих, збанкрутувало, або зліквідували фарми. Також потерпіли, через довшу посуху Бразилія і Арґентина і сильно зменшився їх експорт збіжжевих продуктів до 29 більйонів долярів.

Замовлення на „Боїнґ" літаки далі зростають і цей рік буде рекордовим. По кінець листопада замовлено їх 595, на загальну суму 28 більйонів долярів. На сьогодні фірма Ейр Крефт має замовлень на 1,087 Боїнґ літаків (комерційних і військових) на загальну суму 53 більйони доляри, з доставою до 1995 року. Найбільше замовлено малих літаків, модель — 737 (608) на загальну суму — 26 біл. дол., найменше — модель 767 (100) на загальну суму 243 мільйони долярів. Продукція з року на рік зростає (останнього року 28 літаків) у висліді зростає затруднення, сьогодні є 153,000 працюючих.

Телефонічні компанії Ей-Ті-Ті і Ю Ес-Спрінт, після довгих переговорів від Адміністрації загальних услуг дістали доручення замінити протягом трьох років стару державну телефонічну сітку новою, модерною, високотехнічною, коштом 25 більйонів долярів. Це один з найбільших дотепер контрактів. Ей-Ті-Ті, яка сьогодні обслуговує 70 відс. телефонічних розмов далекої віддалі, великим зиском модернізує свою телефонічну сітку і має прийти звільнення 15,000 працівників цієї фірми, після інсталяції нової державної сітки, в ній буде обслуговувати 60 відс., а Ю-Ес-Спрінт — 40 відс. Це буде одна з найбільших у світі модерних телефонічних централь, що її буде контролювати Корпорація федеральних услуг.

Фірма Стелц у Неваді, після двох аварій в часі випробування далі продукує новий тип літаків великої екорости, секретні літаки типу Ф-1117, лету яких радар не ловить. Досі випущено 56, кошт одного такого літака — 16 мільйонів долярів. Департамент оборони замовив також для летунства 132 літаки великої скорости (радар не ловить) бомбовиків типу Б-2 на загальну суму 60 більйонів долярів, кошт одного літака 500 мільйонів долярів. Стейт Тексас, з-поміж сімох інших стейтів дістав контракт будови великої технологічної ляборатоpії під землею; кошт її — 4.5 більйона долярів; вона затруднить 9,000 працівників-фізиків і технологічних експертів. Буде це найбільша суператомова ляборатоpія — тунель, форми колеса довжини 53 миль для оборони, медицини — здоров'я транспорту і аварій. Стейт Тексас дістав контракт, бо дав даром площу і один більйон долярів.

Конференція 96-ох держав-членів світової організації Загального договору відносно торгівлі і тариф, який (створено в 1948 році) протягом п'ятьох днів у Монтреалі, закінчилася вперше дисонансом. Рішено знизити торговельну тарифу на імпорт тропікальних овочів із країн Третього світу, зменшити бар'єри услуг, банковости, забезпечень, реклями, транспорту включно до туристики. Домагання ЗСА більшої ґарантії патентів-винаходів й інших прав-привілеїв інтелектуальної власности не прийнято через спротив Індії, Бразилії та Арґентини. Пропозиція ЗСА з 1990 роком стримати допомоги для фармерів відкинули 12 держав Европейської спільноти і вісім інших з Японією, які мають п'ять разів більше фарм, як ЗСА. Конференцію перервано до квітня наступного року.

Держави індустрійної „сімки" звернулися до новообраного президента Буша, щоб з новим роком посилив зменшення державного і торговельного бюджетів та стабілізував доляр, а одинадцять держав Латинської Америки звернуться з просьбою, щоб вплинув на комерційні банки індустрійних країн Міжнародний монетарний фонд і Світовий банк допомогти зменшити їх залеглості (240 більйонів долярів), від яких платять річно 30 більйонів долярів відсотків. Найбільше заборгована Бразилія — 117 більйонів долярів; інфляція 430 відс., найменше Болівія — 5 більйонів долярів, інфляція — 12 відс., безробіття — 26 відс.

Великобританія піднесла відсоткову стопу до 13 відс. (третій раз цього року, щоб припинити сильно зростаючі видатки громадян, що збільшує інфляцію (6.5 відс.) і дефіцит — 5 більйонів долярів.

П'ять південносхідніх азійських держав: Філіппіни, Бругней, Індонезія, Маляйзія, Сінґапур і Таїлянд (300 мільйонів населення) творять з новим роком економічний союз, спільний вільний від мита торговельний ринок.

Японія, економіка якої за третій квартал зросла на 9.3 відс., торговельний дохід за жовтень зріс на 10 відс. — 7.5 більйона долярів. Уряд цієї країни останньо купує в ЗСА фарми годівлі худоби, щоб збільшити доставу м'яса. З новим роком має змінити програму економічної політики, щоб зменшити великі торговельні зиски та злагіднити напружені економічно-торговельні зносини зі ЗСА (заноситься на торговельну війну), відкриває границю для імпорту чужих продуктів. Спрощує розподіл деталічної системи для влегшення імпорту і продажі закордонних продуктів в сімох галузях: економії, транспорту, комунікації, фінансів, енерґії, аґрикультури і нового бизнесу.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про тих, хто вижив

Спокійно ввійшли ми у новий 1989 рік, тим разом не так знаменний і гарячковий, як був для нас усіх українців — 1988. Минуло відзначування Тисячоліття Християнства, а з тим усі приготування, поїздки, концерти, бенкети і маніфестації.

Але вже за порогом 175-річчя народин Великого Кобзаря 50-річчя Державности Карпатської України і 50-річчя вибуху Другої світової війни.

Заки, однак, кинемося знову у вир різних святкувань згадаймо ще одну рівну дату, яка припадає на 1989 рік, дату так близьку нашому поколінню семи — і шестидесятників. Це ж рівно 45 років, як ми залишили нашу батьківщину і вирушили в мандрівку, що закінчилася щойно на нових місцях поселення. Зупиніться на хвилину, дорогі читачі цього віку разом зі мною і перейдіть у думках цей довгий проміжок часу, так багатий для кожного із нас у пережиття у нові події і у важке „переставлення" у цей інший світ, до якого нам треба було звикнути. Ба, щобільше, пригадайте принаймні частину оцих новостей життя, що їх нам довелося прийняти, в усіх психічних і технічних перемінах, які у цих 45-ох роках зайшли.

Ми ж пам'ятаємо добре ще перше радіо, а тепер вже і телевізія не вистачає і майже кожний уживає Ві-Сі-Ар, ми тримали масло у холодній воді, або у пивниці, а сьогодні не уявляємо життя без холодільника, ми їздили кіньми чи поїздами, а тут не можемо порушатися без авта і літака. Ми не знали, що таке поліо, заморожена їда. Факс, зіракс, кредитові карти, радар, охолодження кімнат і ми навіть не мріяли, що людина може ходити по поверхні місця.

Про лет на місяць, як про лети „Конкордом" з Ню Йорку до Парижу у трьох годинах читали ми хіба у фантастичних повістях Джуля Верна, а не думали, підлітками, що переживемо це на власній шкурі.

Поруч, однак, із усім тим технічним поступом, також на наших очах змінилася психічна настанова людей.

Ми ж виростали в страху перед гріхом, у понятті, що перше треба заключити церковне подружжя, а відтак щойно жити разом, ми не знали, що таке пілюля, яка охороняє перед вагітністю, як не мали поняття, що прийде АІДС, що „вийдуть із шаф" гомосексуали, які будуть боротися за свої права на рівні із жінками та населенням третього світу. Ми не віддавали наших бабунь і дідусів до старечих домів, а матері не залишали дітей на „бебиситтерів" чи у цілоденних садочках. Про наркоманів ми читали хіба у недозволених сенсаційних романах, де вони зправила були лише морфіністами, а коли б ми були побачили такий журнал, як „Пентгавз", чи „Плейбой", то напевно були б з того сповідалися.

Нам довелося пережити тут, на новому поселенні, бурхливі шістдесяті роки, славний Вудстак, демонстрації у Чикаґо і Вашінґтоні, „бітніків" у джінсах і з довгим волоссям, серед яких були і наші діти, ми вперше зустрілися із назвою „пат", що її по-українському назвали „трава", ми навчилися, що „Кок" — це відсвіжуючий напиток, аж доки не показалося, що це може бути також кокаїна. Ми перестали карати наших дітей зі страху, що вони втечуть із хати та ніколи не вернуться, ми провели десятки безсонних ночей, в яких чекали на дітей, що поїхали автом на „ґут тайм".

Ми навчилися святкувати свята „по-новому" і забувати, що Свят-Вечер є 6-го січня, а Новий Рік 14-го. Ми були, здається, останнім поколінням, яке було переконане, що для народження дитини треба одружених батьків, як теж чи ми не останнє покоління, яке є всеціло віддане українській справі.

А все ж ми якось вижили і зуміли дати собі психічно раду з усіми тими величезними перемінами, які почалися з хвилиною, коли ми залишили нашу рідну хату та Україну.

Ми все це пережили і вижили! Чи не належиться нам за те признання і подив?

О-КА

Роман Купчинський

ДІТИ СВОГО НАРОДУ ЧИ ДІТИ ЩЕРБИЦЬКОГО?

У „Свободі" з 7-го грудня ц. р. появилася стаття Теодора Терена-Юськова п. н „Виставка Щербицького в УІА?" Як видно з назви і змісту, автор намагається переконати читача, що влаштована в Українському Інституті Америки виставка картин кільканадцяти українських мистців з України — це виставка творчости людей, які стоять на службі першого секретаря ЦК КПУкраїни Володимира Щербицького, відомого русифікатора України.

За логікою, Т. Юськова треба було б уважати спільниками у тих злочинах на ділі всіх діячів української культури, бож всі вони живуть під режимом Щербицького, а зокрема тих, кому дозволено виїхати за кордон, бо без дозволу влади вони сюди не приїдуть. За цією логікою не можна було б також зустрічати, а вже поготів влаштовувати, виступи перед українською громадою на Заході, наприклад, Івана Драча, Дмитра Павличка, не можна було б дивитися на фільм Юрія Іллєнка, слухати Ніну Матвієнко, бож кінець-кінцем усі вони виїздять закордон на паспорти, а їх видають апаратчики Щербицького.

Питання, як ставитися до справи зв'язків з Україною незвичайно складне, так само складне, як становище в Україні, сили які там діють. Перш усього треба визначити про кого йде мова, точніше про те, хто в Україні ворог, хто патріот, хто байдужий, з ким ми повинні спілкуватися, на які сили орієнтуватися?

Хто ворог? Є очевидні, явні вороги — КҐБ та велика партійна бюрократія, яка причинилася до жахливого зросійщення України, є, очевидно, московські централісти — великодержавні „держиморди", для яких немислимо, щоб Україна мала будь-які права, вже не говорячи про державність. Є й також менш явні вороги, ті перевертні в Україні, для яких найвищою ціллю життя це служити Москві за всяку ціну. Це ті, які нам гарно українською мовою будуть оправдувати кожний злочин режиму і благати нас, щоб ми „потихше" про такі справи говорили, бо мовляв, „крик нікому не поможе, навпаки, пошкодить". Для таких все було б гаразд, якщоб „закордон" взагалі перестав існувати, або перейшов на позиції „проґресистів" і лукаво, та сліпо все вихваляв...

Хто приятелі? Історичні обставини створили в Україні дуже складну ситуацію і коли говорити про „приятелів" в абстрактному, то треба перш за все відповісти собі на питання „приятелі чого"? Чи під приятелями ми маємо на увазі приятелів еміграції і її поглядів? Це мабуть найбільш приваблива концепція — знайти людей там, які будуть в цілому згідні з поглядами одної чи другої політичної групи тут. На жаль, чи на щастя, таких зараз не видно.

Якщо маємо на увазі приятелів української державности (також в абстрактному), то це мабуть доволі широке коло людей як в партії, так і поза партією. Якщо йдеться про приятелів самобутности народу, його культури і його прав — включно з політичними правами, то це мабуть дуже широкий спектрум. Але є також багато байдужих, перестрашених, зрусифікованих — те міщанство, для якого важне тільке побут і будні.

На тлі такого укладу сил в Україні проходить процес часткового національного відродження. Відомо, що ініціятиву для цього дали діячі української культури, які мужньо назвали застрашаючі результати політики русифікації. Відомо також, що цю акцію національної самооборони підтримують широкі кола суспільства. В цих днях особливо важливе те, що сьогодні впарі з відродженням, патріоти там намагаються пробити мур ізоляції від стороннього світу. Одною з можливостей того є розбудова зв'язків з культурними колами Заходу, як також з українськими громадами на Заході.

Сьогодні це необхідність, бо Україна знаходиться на грані лінґвіциду, екологічно країна доведена до страхіття — буйний розквіт атомної енерґії без згоди чи дозволу народу перетворив Україну на один суцільний реактор. Про українську літературу ніхто на світі майже не знає, а про культуру знають де-не-де, що там живуть дивовижні мужики і вміють тільки гопака танцювати.

Америка сьогодні завалена делеґаціями з Росії (не з СССР, а іменно з Росії). Книжки російських авторів щоденно друкуються на Заході в перекладача на світових мовах, — а наші? Коли президент Реґен був в Москві, він зустрівся з нашими дисидентами, але коли було офіційне прийняття в американському посольстві в Москві, де були всі кращі (переважно російські) діячі культури, там не було одного українця — хоч би того Юрія Щербака, чи Олеся Гончара. Невже ж ми такі бідні, такі провінційні, що в очах Заходу нам дозволено

(Закінчення на стор. 4)

НОВОРІЧНИЙ КЕЛЕХ

Морозно вечір новорічний дзвоне,
Криштально чистий місяць угорі.
Достатків повно в хаті н. столі:
Кутя й узвар на покуті холоне.

Добірні келехи ущерть наллято,
Веселі гості сіли за столом;
Врочисто лине містом і селом
І по всім світу зоресяйне свято.

П'ємо за Край, цей новорічний келех...
За щастя наше... — другий проказав.
Щоб днів діждать щасливих і веселих,

Щоб раз на все і нам здобути прав,
Щоб жити й нам, як то жиють у світі:
В любові, щасті, у добрі й привіті...

Мих. Лавренко

Мирослав Семчишин

ТРИВОЖНЕ МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ

IV.

Він докоряв письменникам України, що вони намагалися витруїти в пам'яті найчорніші сторінки історії України, і ретушували, або замовчували, минуле. Вони чомусь не заторкали навіть таких важних проблем, як замулювання річок, затруювання хемікаліями піль, бездушне осушування поліських болот, вирубування карпатських лісів, чи перетворення Дніпра в низку гнилих калюж... В той же час у пресі і інших публікаціях — ствердив Мусієнко, процвітає культ провінційних вождиків з кіл партійної адміністрації, процвітає підлабузництво, хабарництво, здирство корупція і розкрадання державного майна. А свою нещадну критику безпорядків у сучасній Україні, закінчив він такими словами: Якщо хочемо забезпечити своїм нащадкам щасливе майбутнє, то ми зобов'язані виховати в них пошану до минулого".

В порядку ґорбачовської гласности, на всю широчінь виринуло питання того трагічного стану, в якому опинилась українська мова, яку систематично випирає російська мова і саме ця тема стала своєріднім ляйтмотивом прилюдних виступів і писань глибоко стурбованих культурних діячів.

А пригадаймо, що ще у 1968 році відомий український педагог і діяч Іван Коляска з Канади, у своїм науково задокументованому творі „Освіта в Радянській Україні" пророчо передбачив, що хрущовський закон з середини 50-их років про право вибору батьками мови навчання в школі з малої краплини розіллється у велику повінь і що оцей горезвісний закон поступово знищить усі неросійські школи, а в тому числі і українську. І справді, пророцтва Івана Коляски сповнились, бо ось про що говорили чи писали за останніх півтора року відомі письменники совєтської України.

І так ще рік тому на сторінках „Літературної України" Юрій Стадниченко з жалем ствердживав, що з офіційної двомовности в усіх урядах і школах Харкова зникла українська мова. Стадниченка доповнив поет Дм. Павличко, який у своєму виступі між іншим ствердив, що „двомовна атмосфера, в якій живе український нарід і двомовна культура життя, праці і побуту робиться на кожному кроці одномовною — російською і переводиться це все не руками Москви, а руками усіх службовців республіканських і обласних апаратів, руками українців, вихованих на байдужності до рідної мови, на боязні, що любов до рідної мови — це ознака націоналізму, а майже 80 відс. населення Харкова вважає українську мову рідною", а в цьому ж Харкові на півтора мільйонів населення існують тільки дві українські школи"...

У цьому році письменник Борис Олійник на з'їзді совєтських письменників у Москві теж голосно і відважно заговорив про українську мову.

„Від зруйнування Запорізької Січі — говорив він, — царицею Катериною II до Жовтневої революції у 1917 році українцям заборонено було бути самим собою і тільки дозволено їм бути малоросами, а користування українською мовою вважалось за сепаратизм. Нам треба вирішити, що саме є інтернаціональним, бо саме так називають вживання російської мови в Україні, а що є патріотизмом, який в українському випадку росіяни вважають за націоналізм. Нас тривожить, — говорив Олійник непрестижність і безперспективність української мови"...

У справах української мови слово забрав теж відомий нам автор повісті „Собор" — Олесь Гончар. „Не маємо претенсій — говорив він, — до російського народу. В Україні 1987 року зчинилась аморальна кампанія проти навчання рідної мови в школах. Батьки втратили національну гідність і безсоромно зневажають українську мову і не бажають, щоб їхні діти навчались у школах рідної мови. Таке відношення до рідної мови є прямо злочином", — стверджує він.

А, щоб рятувати прямо скандальне у всьому культурному світі становище своєї національної мови у своїй, сказати б власній „державі", якою вважають сучасну Україну, Президія спілки Письменників України звернулась до Верховної Ради УССР з пропозицією прийняти закон „про розширення сфери вживання української мови у всіх областях державно-адміністраційного апарату та забезпечити на території України рівноправність української мови з російською та іншими національними мовами".

Два виступи І. Дзюби

Досі ми розглядали той тривожний стан, у якому опинилась українська мова в Україні і яка небезпека загрожує нашому народові і його культурі, коли далі проходитиме непослабленими темпами так процес насильної русифікації, як і саморусифікації. Все, що в цьому аспекті діється сьогодні в Україні ставить під знак запиту, чи в дальшому ході подій і змін, які потрясають збірним народним організмом, зуміє незалежна українська культура далі розвиватись за встановленими незалежними шляхами, очевидно в усучаснених формах, чи може вже у ході наступного століття опинитися у ролі субкультури російської...А що з цією підсовєтською культурою і її різновидами сьогодні? Що саме характеризує її сучасний стан?

Відповідь на ці пекучі питання дає нам незвичайно рельєфна і доволі задокументована стаття у першому номері за 88-ий рік журналу „Культура і життя", а її автор, добре нам відомий із його знаменитого твору з кінця 60-их років — „Інтернаціоналізм чи русифікація — розкаяний Іван Дзюба. У своїй статті п. з. „Чи усвідомлюємо національну культуру, як цілісність", Дзюба доволі чітко аналізує ті всі процеси, що їх ареною стала культура сучасної України, критично розглядає її типові неґативи і при цьому ставить основні і виправдані вимоги до її творців.

Продовження буде

Передріздвяна зустріч Українського Музею в Ню Йорку

Влаштована 10-го грудня 1988 р. Управлінням Музею і його адміністраційним сектором традиційна передріздвяна зустріч членів і прихильників мала дещо відмінний характер від раніших зустрічів. Тим разом відбулася вона в великій імпрезовій залі Укрїанського Народного Дому в Ню Йорку з участю понад 150 осіб.

Головною ціллю зустрічі було висловити подяку членству й прихильникам та добровільцям за цілорічну активну підтримку Музею фінансами, допоміжньою працею, участю в виставках, відвідуванням, дарунками експонатів, присутністю на імпрезах.

Організатори зустрічі подбали про дбайливо укладену й виведену програму, якою проводила заступниця голови Комітету придбання фондів Тетяна Тершаковець. Віссю програми була зв'язка, продумана й чітко виголошена доповідь почесної голови Союзу Українок Америки й заступниці голови Управління Музею Іванни Рожанковської.

Ключові думки доповідачки можна з'ясувати так: Музей має багато преціних експонатів, але не розпоряджає потрібним місцем на їх збереження й виставлення. Коли в час відкриття Музею було 800 предметів, то сьогодні їх скількість досягла чотирьох тисяч і є вигляди, що це число буде збільшатися. Сталося це в наслідок поширення діяльности Музею поза етнографією й фольклором на образотворче мистецтво, архів фотографій, нумізматику, геральдику, сфрагістику. Доповідачка покликується на репортаж кореспондентки „Ню Йорк Таймс-у" з відкриття Музею, яка висловилася, що це „перлини в лушпинці горіха" і на заввагу відвідувача Музею письменника з України Івана Драча, що „така багата іміґрація, а такий скромний музей". І справді тепер ця горіхова лушпинка тріщить від нагромаджених в ній самоцвітів...

Але, не зважаючи на недостатнє приміщення, Музей динамічний, активний, він росте й розвивається завдяки управлінню Музею, членам, прихильникам, добровільцям і жертводавцям-меценатам.

Позитивами Музею є часті, фахово укладені виставки — постійні й пересувні та видавані у зв'язку з ними каталоги, яких досі появилося дев'ять. Вони мистецько оформлені й мають поважну науково-дослідчу та документальну вартість із ділянок народного мистецтва, архітектури, образотворчого мистецтва, історії української іміґрації. Вони мають теж довідково-освітньо-пропагандистське значення, бо Музей має зв'язки з подібними установами в різних країнах світу і є з ними в обміні. Від 1988 р. співзвучні установи в Україні виявляють заінтересування нашим Музеєм і просять надсилати каталоги-видання в обмін до тамошніх музеїв, бібліотек тощо. Зацікавлення нашим Музеєм зростає, бо обставини на батьківщині не дають змоги вести нормальної музейної діяльности. Багато тамошніх музеїв, це ефемериди — їх відкривають із якоїсь оказії та зараз же закривають. Не ведуть вони теж науково-дослідної та видавничої діяльности, вони „оповиті павутинням застою та вкриті і плісню", як висловився один мистецтвознавець. За 12 років ні один львівський музей не опублікував навіть збірника матеріялів чи експонатів, а в цілій Україні немає ні одного музеєзнавчого періодика. Молодь не відвідує музеїв. Бувають крадіжки вартісних експонатів. Руками працівника Львівського Музею українського мистецтва Любчика знищено дві тисячі творів найкращих наших малярів, графіків, скульпторів із кінця 19-го й початку 20-століть. Наш Музей стає прикладом музеям на батьківщині .

Музей відіграє теж поважну пропагандистську ролю в поширюванні української культури серед не-українців у ЗСА. Зокрема популярність здобули собі писанки в передвеликодній час. Те саме стосується вишивок, текстилів, виробів із шкіри, дерева й металу.

При всій вартості й пошані до народного мистецтва не можна обмежуватися тільки до етнографічно-фолкльорних зв'язків, бо тоді складається враження, що українське мистецтво не вийшло на вищі щаблі мистецької творчости.

Всі згадані моменти підказують потребу репрезентативного музею в вільному світі, а цього можна досягнути тільки шляхом придбання модерного будинку, достосованого до потреб того роду установи. Здійснити цю вимогу можна тільки при всецілій підтримці нашої спільноти, яка зуміє й усвідомить собі конечність модерно устаткованого просторого приміщення, яке помістило б зібрані досі й у майбутньому самоцвіти нашої духовости й у якому можна б показати їх в усіх різновидах та в усій їх величі й красі.

Своє вагоме слово доповідачка підсумувала ствердженням: „Підвалини закладені, початок зроблений, майбутнє залежить від нашої спільноти".

Організатори зустрічі подбали теж про розвагову й товариську частини програми. Виступав жіночий вокальний ансамбль „Мрія" хору „Думка" під керівництвом Михайла Лева, який акомпаньював до співу. Ансамбль проспівав коляди, щедрівки та пісні укладу М. Лева.

У дальшому ході програми координатор групи добровільців, які допомагали Музеєві в його починах й у дижурах, Марія Даниш подякувала всім людям доброї волі, які жертвували свій час і труд у користь Музею. Окреме признання й подяку висловила М. Даниш тим добровільцям, які присвятили Музеєві 15, а то й більше годин праці та закликала інших стати членами групи допоміжних сил.

Погідний настрій й багато веселости принесло льосування виграшів музейної льотерії. Було кілька вартісних виграшів — туристична подорож вартости тисячі долярів, уфундована аґентством Кобаснюків (А. і Р. Воробкевичі, Воррен, Міч.), 500 дол. готівкою (Б. Тір), норковий (mink coat) жакет (Ольга Гаєцька, Бронкс, Н. Й.), 19" кольоровий телевізор (Роман Ференцевич, Арлінґтон, Вірджінія), касетковий „відео" записувач (Іван Галапас, Бруклин, Н. Й.), срібно-бірюзовий (turquoise) нашийник (Володимир Сохан , Джерзі Сити, Н. Дж.).

Після льотерії присутні вгощалися самообслужним буфетом, вином і шипучими холодними напоями. Під час прийняття членки 18-го і 70-го Відділів СУА з Пассейку, Н. Дж. подарували Музеєві автентичні гуцульські дитячі одяги на манекенах величини дітей. Відділ 18-ий репрезентувала Лідія Крамарчук, а голова Олена Бобиляк і культреферентка Марія Мартинюк репрезентували 70-ий Відділ. Представниця Музею висловила щиру подяку за постійну підтримку установи цими двома Відділами, а зокрема за прекрасні зразки дитячих одягів, які збагатять етнографічно-текстильний відділ Музею.

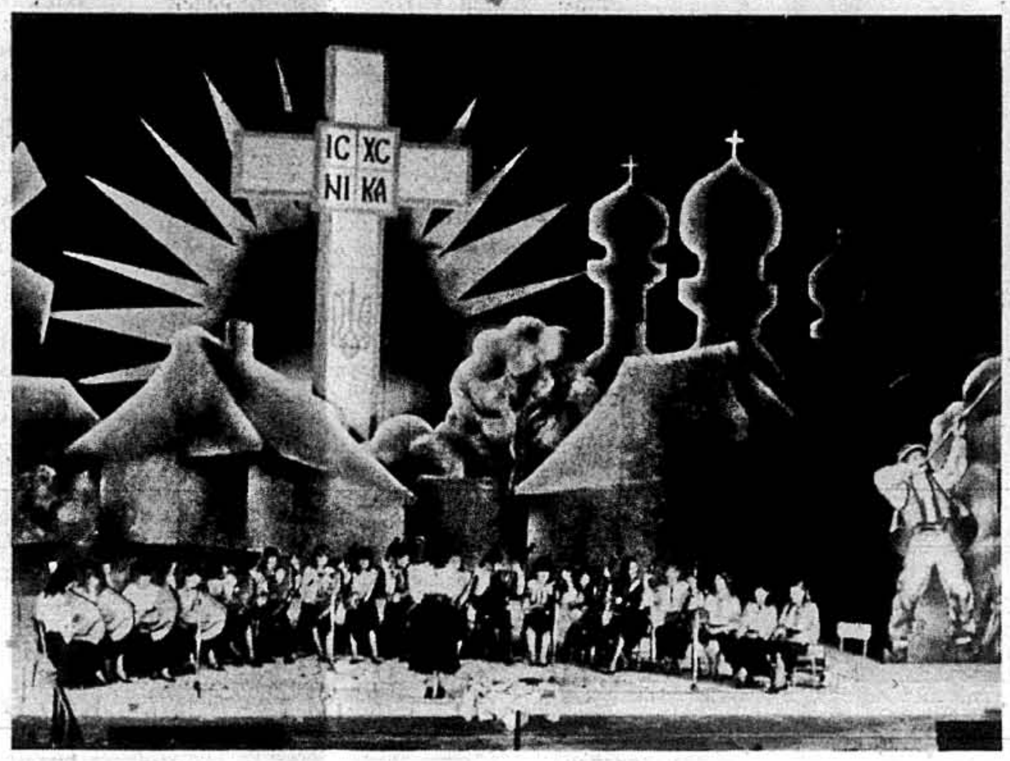
Решту часу поза офіційною програмою зустрічі присутні провели на товариській гутірці за столами. Загальна атмосфера зустрічі була родинна й показала, що такі зустрічі приносять добро Музеєві й виходять на користь їх учасників, які мають почуття добре виконаного громадського обов'язку в національно-культурній ділянці надбань нашої спільноти.

Володимир Барагура

Святкування Тисячоліття в Міссіонес

В церкві св. Трійці: о. Дмитро Кащук біля нього Маргарета Спасюк, на тлі ансамблю „Живі струни".

Під час концерту в амфітеатрі в Посадас.

Сперших я хочу запізнати читачів з місцевістю, де ті святкування відбувались.

Міссіонес — колиска українського поселення в Арґентині. Якщо глянете на мапу, то побачите, що Міссіонес втискається між Бразилією і Параґваєм. Ріка Парана є природною границею між Арґентиною і Параґваєм. Ріка Уруґвай відмежовує Міссіонес від провінції Ст. Катерина і Ріо Ґранде де Суль. Інакше кажучи, з одного боку Параґвай з другого Уруґвай, а з третього Бразилія. Якраз у тих місцевостях найбільше поселились українці.

Міссіонес — одна із 22-ох провінцій Арґентини. Сюди була спрямована перша українська еміґрація. В той час Міссіонес була лісистою територією. Мозольною працею колоністів перетворилась в рільничу полосу, а сьогодні є промисловою та продуктивною провінцією. Столицею Міссіонес є Посадас, портове місто, великий осередок українців. Але найбільше скупчення українців є в Апостолес. Відвідуючи українські центри в Міссіонес, довідаєтесь, що перші поселенці приїжджали туди з України в 1897 році. З кожним роком все більше і більше приїжджало українців до Міссіонес. Головним осередком став Апостолес.

Серед українських скупчень в провінції Міссіонес, є лиш одна місцевість яка називається „Галицька поляна". В самому Апостолес є вулиці з українськими назвами. Там є велика церква отців Василіян, народна школа і мала семінарія. Існує там також Українсько-Арґентинський Клюб, який має свій власний мурований дім. В тому домі містяться: спортові дружини, балет і бандуристи.

Недавно ми відсвяткували 90-ліття українського поселення. Сміло можна сказати, що українці Міссіонес не тільки поконали „джунґлі", але й не забули української душі.

В Міссіонес виросло вже четверте з черги покоління, яке в більшості говорить по українськи. Спільними зусиллями усіх наших громад Міссіонес дійшли до успішного завершення святкувань Тисячоліття, які відбулися при кінці жовтня в Посадас.

Амфітеатр Мануїль Антоніо Жаміріс, який містить 5.000, був виповнений цілковито. На ті святкування з'їхались українці з цілої Арґентини, багато з Бразилії, а найбільше з сусіднього Параґваю і Уруґваю.

Організаторами цієї рідкісної культурної історичної події в Міссіонес був в першу чергу молодий о. Гектор Рауль Ціммер-Баланда, ЧСВВ, з Гардіно, яке є положене недалеко Посадас і Обери. Це також один з більших наших осередків, де живе 250 родин. Вони мають групу в числі 70 танцюристів.

В підготові цієї небувалої імпрези активну участь брав о. Орест Карплюк, парох української католицької церкви з Обери, недавно побудованій, найбільший в Арґентині. За довгий час своєї місійної праці в Арґентині о. Орест довершив не одну будову. Під сучасну пору він дав підвалини під розвиток кобзарського мистецтва, засновуючи чотири року тому першу школу гри на бандурі в Обері. Йому в тому допомагає відомий на терені Арґентини мистець-маляр Каплун, який розмалював катедру в Обері.

Треба згадати, що на наших святкуваннях було чимало гостей з України, які якраз в той час там були.

Цілу програму передавали по цілій провінції по радіо.

На залі були присутні: губернатор, посадник, посли і високі достойники церковні. Промовляли: владика А. Сапеляк і о. Баланда.

В мистецькій частині виступали з'єднані хори всіх довколичних місцевостей, балет, а головно ансамбль „Живі струни" під керівництвом великої ентузіястки бандури, проф. музики Маргарети Спасюк-Полутрянко... Бандуристки виступили в складі 20 осіб і полонили всіх присутніх, а зокрема зачарували арґентинців.

При тій нагоді заявляємо, що ми все будемо вдячні усім жертводавцям Америки які на заклик Миколи Чорного прислали нам бандури.

Наші катехитки постійно моляться за ваші добрі серця.

Сестра Діонізія Шевчук, ЧСВВ

80-ліття М. Бараболяка — визначного юриста, науковця і журналіста

Хоч з невеличким запізненням, але з не меншою пошаною і приємністю хочеться зазначити, що 27-го жовтня м. р. сповнилося 80 років трудолюбивого життя та діяльности відомого нашим читачам автора багатьох статтей маґістра Миколи Бараболяка.

Народившись в містечку Монастирська Тернопільської области, молодий Микола після закінчення Львівського університету в 1930 році на другий рік, тобто, 1931 року, захищає маґістерську дисертацію з права в Краківському університеті. Опинившись в Празі, 1944 року, працював лектором в Українському Вільному Університеті.

Після переселення до ЗСА, М. Бараболяк вже в 1953 році стає повноправним американським громадянином, а в 1962 році здобуває посаду доцента факультету політичних наук при колеґії св. Терези в місті Вінова стейту Міннесота. Він є членом Американської асоціяції політичних науковців (APSA) та інших організацій.

Але чи не найбільшим замилуванням нашого шановного ювілята була і є журналістика. Вже в 1930 роках він стає частим дописувачем таких відомих часописів, як „Молоде життя", „Діло", „Новий час" та інших. У 1964 році був кореспондентом газети „Ню Стар". За його наукові заслуги ім'я нашого ювілята включено до таких американських довідників, як „American Men and Women of Science", „Outstanding Educators of America" та англомовного „Українців в Північній Америці" (1975), як також в „Енциклопедії Українознавства".

Тут, звичайно, нема ні місця ні потреби бодай коротко зупинитися над науковою діяльністю Миколи Бараболяка, зокрема, в юридичній ділянці. Будучи активним дописувачем кількох українських часописів, зокрема, „Свободи", він є добре відомий нашим читачам і тому варто бодай кілька речень сказати про цю його ділянку праці. Він належить до цієї категорії людей, в яких хоч у певному віці фізичні сили в більшій або меншій мірі починають ослаблюватися, але цього аж ніяк не можна сказати про їх інтелектуальний потенціял. І це стосується не тільки кількости, але і „якости" їхньої праці. Кожна стаття, яка появляється з-під пера Бараболяка, приносить щось нове або в іншому насвітленні, чого, на жаль, часто бракує в писаннях інших наших дописувачів. Наведемо пару прикладів.

У статті „Фортеця Европа" в 1992 році?" („Свобода", 25-го листопада м. р.). М. Бараболяк, порушуючи проблему федерації вільних народів Европи чи навіть цілого світу, закінчує свою аналізу такими словами:

„Ми українці, народ західньої культури. Нам по дорозі з народами Заходу. Коли б заіснували З'єднані держави Европи, для нас виринуло б питання — чи стати їх членом? Сателітні держави не думають нині про „суверенні" держави, а щораз більше в них назріває ідея З'єднаної Европи. На кожний випадок, федералістичні тенденції у суверенних державах Европи повинні насувати нам деякі рефлексії про наше майбутнє". Питання, як бачимо, яке варто б нам бодай мати на увазі у випадку розвалу російської імперії.

Або в статті на тему ґорбачовської „перестройки" („Свобода", 18-го листопада м.р.). аналізуючи питання можливої революції у СССР Бараболяк вважає, що оскільки народ вже пережив одну революцію, тому він „боїться другої, як вогню. Це підтверджують люди, які аналізують психіку підсовєтської людини". І т.д. тому, на думку автора, „для нас, отже, корисно, коли 'перестройка' і 'гласність' мають повільний характер... Може народ в Україні спроквола додумається до того, що жити в своїй хаті... було б краще, чим воно є нині, і тому стане підносити голову. Може прийдуть нові Шелести. Може наспіє атмосфера для нового Універсалу"... Звичайно з думками автора можна погоджуватися, чи ні, але не можна заперечувати сміливих і незалежних від будь-яких партійних „настанов" його прагнень знайти найкращу розв'язку української проблеми.

Тому, з нагоди закінчення свого трудолюбивого 80-ти ліття, ми бажаємо Миколі Бараболякові ще багато років творчого життя, зокрема в ділянці журналістики. Без таких авторів, як він, наша преса була б дуже бідною... і нецікавою.

Юліян Мовчан

Новий транспорт бандур відлетів до Бразилії

При кінці грудня новий транспорт бандур відлетів до провінції Уніао да Віторіа.

Це були перші бандури які вислано поза межі Курітіби і Прудентополіса до провінції Віторія для школи українознавства.

Усі ці десять бандур закупив відомий на терені Чикаґо український підприємець, меценат української культури, Іван Деркач. Новозаснований там гурток бандуристів буде називатись ансамбль ім. Івана Деркача.

Слід додати, що І. Деркач вже довгі роки постійно жертвує на різні культурні цілі, а також на молодечі організації.

М. Чорний

Річниця смерти скульптора М. Станька

Рік тому, 13-го січня 1988 року, упокоївся в Бозі Микола Станько. Він народився в Яворові, Західня Україна. Закінчив мистецькі студії в Інституті Прикладного Мистецтва у Львові на факультеті скульптури 1942 року. Він був членом Спілки Образотворчих Мистців у Львові. В Німеччині, працюючи у своїй ділянці, творив скульптури й брав участь у збірних виставках улаштовувавних Спілкою Українських Мистців на Чужині.

Прибувши до Америки, поселився у Філядельфії і там він був у живому зв'язку з українськими мистцями, брав активну участь у виставках, що їх влаштовувало ОМУА, Відділ у Філядельфії. Його праці друкувалися в журналі „Нотатки з мистецтва". Покійний хворів дуже довго, що на довгий час унеможливило йому працювати і творити у його улюбленому мистецькому жанрі.

Це коротка згадка про товариша зі студій.

Ірина Банах-Твердохліб

ПОДЯКА

У Свободі за 6-го грудня 1988 р. в моїй подяці прощаючим мого Мужа

д-р мед. Лева Обушкевича

на Панахиді в заведенні пана Бугая в Дітройті, пропущено

ім'я ВП. Пана інж. Миколу Куненського,

який теж зворушливими словами прощав Покійника.

ТЕТЯНА ОБУШКЕВИЧ з Родиною

ПОДЯКА

22-го жовтня 1988 р. померла у Філядельфії після довгої важкої хвороби на 81-му році життя

наша ДРУЖИНА, МАМА, СЕСТРА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п.

ІРЕНА СЕНКОВСЬКА

Цією дорогою складаємо щиру подяку всім, хто в останні місяці життя ніс розраду та допомогу Покійній, всім, хто взяв участь у похоронах, всім, хто склав датки на громадські цілі в Її пам'ять. Зокрема хочемо з вдячністю відмітити: д-ра Ярослава Яримовича, що опікувався Хворою багато літ не тільки як лікар, але і як доброзичливий родич; Галю Чайковську, що була Покійній піклувальницею і господинею, д-ра Саляка — за медичну опіку в лікарні о. д-ра Білянича і о. Злочовського та похоронний дім Насевичів за похоронні відправи.

В пам'ять Покійної склали:

На УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ГАРВАРСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ: д-р Теодозій Сенковський — $500; д-р Остап і Марта Тарнавські — $500; д-р Павло та Ірина Джулі — $100; Зенон і Лариса Шполи — $40; Зенон і Христина Дольницькі — $30; Микола Кавка — $25; Дана Вонторська — $25; Марта Турчин — $20; Осип і Надія Німиловичі — $20; Микола і Марія Касіяни — $10; Микола і Лідія Бульби - $10; працівники University of Pennsylvania Law Library (Elizabeth Kelly, Patricia Callahan, David Batista, Harvey Sudier, Ralph Gaebler, Cynthia Arkin, Paul Gay, Peter Aucott, Ronald Day, Maria Smolka-Day, Frances Hoeningswald, Raymond Trent, Peter Nichols, Isabelle Johnston, Merle Slyhoff, Linda Bove, Kenneth Gakus, Barbara English-Scott, Debora Lazio — $244); сусідка Ilse Katz — $10. Разом: $1,534.

На УКРАЇНСЬКИЙ ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ: д-р Теодозій Сенковський — $600; Лев та Леся Яцкевичі — $500; Марія Романець — $50; д-р Ярослав і Марта Яримовичі — $50; Зиновій Яримович — $50; Володимир і Стефанія Кебузи — $25; Маркіян і Люба Онуферки — $25; Ростислава Богачевська — $25; Марія Одежинська — $25; Ярослав Татомир — $20; Юліян і Олена Головчаки — $20; Віра і Катерина Паки — $20; д-р Володимир Пушкар — $10; Христина Масюк — $10; Іван Борис — $10. Разом: $1,340.

На ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ „НАШЕ ЖИТТЯ": Володимир і Олена Шиприкевичі — $25; д-р Лев і Ірена Кушнірі — $25; Марія Куземська — $20; Оксана Поритко — $20; Зенон і Людмила Чайківські — $20; Слава Білас — $10; Ґукія Гриців — $10; Марія Данилів — $10; Марія Євсевська — $10; Анастазія Жилава — $10; Каролина Конрад — $10; Ольга Лукасевич — $10; Анна Максимович — $10; Надія Оранська — $10; Іванна Субтельна — $10; Іванна Федорів — $10; Ліза Чепіль — $10; Александра Шуст — $5. Разом: $235.

На ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ: д-р Олег Слюзар — $25.

На ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖБИ В УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКВАХ: о. мітрат Мирослав Харина, Зенон і Христина Дольницькі, Сидір і Євгенія Новаківські, Ярослав і Любов Татомири, Евгенія Чапельська, Ірина Стерчо, д-р Юрій і д-р Стефанія Бережницькі, Марія Песьків, Курінь УПС „Чортополохи", Мотря Головінська, Зенон і д-р Татяна Цісики, Олена Ощипко, д-р Роман і Анна Максимовичі, д-р Романа Навроцька, Микола і Марія Касіяни, Ярослав Климовський, Олег та Надія Микитеі, Богдан і Наталія Петрини, Наталія Єреґа.

В імені родини:
дочка МАРТА ТАРНАВСЬКА

Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗСА

повідомляє своїх членів й українське громадянство, що 9-го січня 1989 р., у Філядельфії, Па., помер на 83-му році життя

✝

бл. п. д-р

Богдан Романенчук

дійсний член Філологічної секції НТШ, довголітній член управи НТШ, голова Осередку НТШ у Філядельфії, автор багатьох праць, видавець і редактор журналу „Київ" й активний науковий, громадський та політичний діяч.

•

Дружині пані Марії, дочці Оксані Левицькій з мужем і дітьми та всій Родині складаємо глибоке співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Управа Наукового Товариства ім. Шевченка
і Дирекція Філологічної Секції НТШ

ОДИН З НАЙБІЛЬШИХ чикаґських банків, Герріс траст енд сейвінґс, погодився виплатити 14 міл. дол. залеглих платень жінкам і працівникам меншинних груп, як частинне полагодження оскаржень Федерального уряду цієї установи в статевій та расистській дискримінації. Не зважаючи на те, що Герріс траст погодився на цю виплату, вони дальше настоюють на тому, що урядове обвинувачення їх у дискримінації не є згідне з правдою. Натомість Департамент праці, у цьому випадку позивач, через своїх речників підкреслив факт, що це було найбільше досі фінансове полагодження на базі дискримінаційного закону з 1965 року.

У СВОЄМУ ОСТАННЬОМУ річному звіті економісти президента Роналда Реґена заявили, що проблеми та криза ощадностево-позичкових інституцій виникла в наслідок зрівнювальної політики Уряду, а тепер платникам податків прийдеться платити за цю помилку. Під зрівнювальною політикою звітодавці мали на увазі всі ці дії, посилені у 1980-их роках, як знесення висоти відсотків, які ощадностеві інституції могли виплачувати своїм вкладникам. Тому не було великою несподіванкою й те, що більшість вини у цій халепі приписано Конґресові, як також і тим законодавцям, які були ознайомлені з проблемою та дозволяли нестійким позичково-ощадностевим установам перебирати інші в такому ж клопітливому стані.

УНСоюз виплатить понад мільйон долярів...

(Закінчення зі стор. 1)

Контрольну Комісію репрезентував Степан Гавриш.

Прийнявши запропонований головним предсідником порядок нарад, серію звітів започаткувала головний касир У. Дячук.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КАСИРА

За десять місяців 1988 року майно УНСоюзу зросло на суму 2,083,930 дол. і осягнуло суму 62,746, 020 дол. У прибутках зросли відсотки від таких інвестицій: відсотки від боргів на суму 184,786 дол., відсотки від гіпотечних позичок на суму 18,396 дол., відсотки від вартісних паперів на суму 15,318 дол., відсотки від банкових конт на суму 17,485 дол. Всі відсотки від інвестицій дали загальну суму 5,159,596 дол.

Впала збірка вкладок на суму 105,090 дол. і дала в загальному суму 2,277,704 дол. На це склалися дві причини: вкладки є нижчі, як у минулому, а також є менше число нових членів і менше тих членів, що платять вкладки.

Прибутки Видавництва „Свобода" і „Українського Тижневика", як також Союзівки були вищі, чим рік раніше, але це тільки тому, що УНСоюз допомагав покрити їх видатки.

У видатках виказали зріст: виплати грошових зворотів на суму 32,811 дол. яких видано на загальну суму 369,818 дол., і виплата дивіденди у висоті 1,012,330 дол., яка дала суму 188,424 дол. більше, чим попереднього року. Посмертні виплати виказали суму 689,654 дол., на майже 54,000 дол. менше, як в тім часі попереднього року. Видатки Видавництва „Свобода" зросли на суму 114, 812 дол. а Союзівки на суму 340, 879 дол. Кошти встановлення, випосаження і провадження канцелярії у Вашінґтоні дали суму 63,407 дол.

Корпорація Дому УНСоюзу виказала за одинадцять місяців 1988 року прибутків на загальну суму 3,113,073 дол. Зріст прибутків дав суму 143,114 дол. Загальна сума чиншів і паркувальних оплат виносила суму 3,068, 301 дол. Рік тому ці прибутки були у висоті 2,927, 706 дол.

Загальна сума видатків Корпорації Дому УНС виносила суму 3,093,077 дол. Найбільша сума у видатках — це відсотки від позичок, яких виплачено на суму 1,943,733 дол. Через нову переоцінку вартости площі, податок зріс до суми 56,719 дол. Зріст цих податків дав суму 43,298 дол. Оплата до міста , замість податків від нерухомости дала суму 497,771 дол. Сума всіх видатків була в біжучому році на 595,727 дол. меншою, як рік раніше.

1) В 1988 ми дали можливість нашим членам вибрати один з двох нових способів виплати дивіденди, а саме: через закупно додаткового виплаченого забезпечення, або акумуляцією дивіденди, за яку УНСоюз буде платити 1% річно. Цей вибір члени мали зробити на минулорічних дивідендових чеках. Переглядаючи звернені чеки, можна завважити, що дуже мале число членів зробило вибір. На черговий рік повторимо на чеках цей самий запитник.

2) Приготовляємось до видачі податкового формуляра ч. 1099 для власників грамот, виданих від 1-го січня 1985 року у вивінувальних клясах у віці 18-го року і 65-го року життя, 20 літ від дня видачі грамоти і з одноразовою вкладкою до 65-го року життя.

3) Будемо звертатися до членів, які вибрали можливість акумуляції дивіденди, щоб подали нам своє число соціяльного забезпечення, бо відсотки, які УНСоюз платитиме їм за перетримування суми, підлягатимуть уподаткуванню, так, як підлягають упорядкуванню всі інші роди відсотків від інвестицій.

4) Літній сезон на Союзівці не був один з кращих, чого ми й сподівалися. Багато наших гостей, які постійно перебували на Союзівці, виїздили цього року поза Америку на святкування 1000-ліття Християнства України. Ця сама проблема була і з сезоновими працівниками , які також не з'явилися до праці. На Союзівці пороблено багато перерібок, направ і змін.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРЯ

Впродовж 11 місяців 1988 року приєднали секретарі відділів та організатори 1,015 нових членів, забезпечених на загальну суму 7,196,000 дол. На це число склалося 406 нових членів у департаменті молоді, 59 нових членів у департаменті дорослих та 100 членів з грамотами акцидентового забезпечення. Пересічна сума грамот, які були видані в цьому році виносить 7,089 дол.

За підрахунками з кінця жовтня втратив УНСоюз за десять місяців 1988 року 809 членів, які вибрали передчасно готівку, 703 члени, грамоти вивінування яких дозріли до виплати, 918 членів, які заплатили повністю вкладки за свої грамоти та 782 члени, які померли. У загальному числі членів втратив УНСоюз на чисто 1,838 членів за десять місяців 1988 року. З кінцем жовтня 1988 року нарахував УНСоюз 72,317 членів. Це число включало активних членів та членів із виплаченими грамотами на безплатному продовженні забезпечення.

Підсумки членських кампаній за 11 місяців 1988 року виказали, що найбільш популярною серед нових членів була кляса P-20, якою забезпечилося 241 член. За нею ішли: забезпечення на ціле життя з одноразовою вкладкою — 167 грамот, вивінувальне забезпечення кляси E-20 — 106 грамот, забезпечення на ціле життя — 98 грамот, вивінувальне забезпечення кляси E-65 з одноразовою вкладкою — 74 грамоти, та вивінувальне забезпечення кляси E-18 — 68 грамот.

В останніх місяцях пожвавилось зацікавлення забезпеченням дітей грамотами з одноразовими вкладками. Такі грамоти набувають для дітей батьки, а ще частіше діди та бабуні для своїх внуків.

Термінові грамоти забезпечення, хоч їх набувають члени на високі суми, все ще не стали такими популярними, як цього можна було сподіватися. Цими грамотами забезпечилися: 31 член на загальну суму 915,000 дол. вклясі -10, 28 членів на суму 465,000 дол. в клясі T-5, 27 членів на суму 220,000 дол. в клясі T-23, п'ять членів на суму 275,000 дол. в клясі ART та один член на суму 80,000 дол. в клясі DT-30.

По відділах чим раз частіше маємо кризи з відходом дотеперішніх довголітніх секретарів, на місця яких важко підшукати наслідників з молодшого покоління. Тому і бувають випадки, коли приходиться нам лучити такі відділи з другими, коли не вдається нам найти для цих відділів секретарів.

Працю над виготовленням протоколу з останнього річного засідання Головного Уряду саме закінчує Марія Савчак і цей протокол почнемо публікувати у „Свободі" вже в короткому часі.

Протокол попередньої, тобто 31-ої Конвенції УНСоюзу, який був вже опублікований у „Свободі", появиться вже в черговому місяці у формі книжки та буде розісланий всім секретарям відділів і делеґатам.

ЗВІТИ ЗАСТУПНИКІВ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА

Короткі звіти про свою союзову і громадську діяльність подали заступники головного предсідника Ґ. Пашен і д-р М. Куропась. Ґ. Пашен висловила деяке затурбування браком братсько-союзової діяльности на терені Чикаґо, а д-р Куропась говорив про свою участь у V СКВУ в Торонто, про авторський вечір його батька, інж. Степана Куропася з нагоди появи його книжки-споминів, про писання статтей до американської преси в українських справах тощо.

Мґр І. Геврик згадав також про свою участь у V СКВУ та репрезентацію УНСоюзу на різних форумах, про справи Канадського Представництва, яке він очолює, про набуття дому УНС в Торонто та про його участь в ряді різних громадських організацій в Канаді. Він висловив затурбування, що хоч майно УН Союзу і суми забезпечення зростають, членство його спадає.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА

Д-р І. Флис, як звичайно, дав загальний огляд діяльности УНСоюзу, починаючи від братської діяльности до організаційних справ включно.

Відділ братської діяльности, що його очолює Андрій Воробець, допоміг перевести ряд імпрез пов'язаних із святом Отця Миколая, перевів вибір Союзовця Року, займався висиланням святочних побажань українським воякам в збройних силах ЗСА і Канади і працює над новими проєктами братської активности.

Великі перебудови і зміни тепер проходять на Союзівці з метою поліпшення устаткування оселі. Будується новий дім для робітників коштом 629,000 дол., перебудовується ґрунтовно віллу „Ясіня", де буде сім люксусових кімнат з охолодженням, телевізіями тощо. Також закуплено мешканевий будинок біля брами оселі і відповідно його устаткується. Д-р Флис сказав, що підписано контракт з готелем Ґаєт-Рідженсі в Балтиморі, де відбудеться 32-га Конвенція в 1990 році в днях від 28-го травня до 2-го червня. Він також говорив про свою участь в нарадах округ, про участь в V СКВУ, про нові пляни забезпечення і „лайсензи" на продаж забезпечення, про бюро УНСоюзу у Вашінґтоні, де працюють його директор Евген Іванців і його асистент Іван Куць, про другу книжку Дейвида Марплса про Чорнобиль, яка недавно вийшла і яку УН Союз частинно фінансував, про Українську будівлю УНСоюзу, вартість якої зростає кожного року, та про Відділ продажу забезпечення.

Другу частину нарад після полуденка присвячено всеціло організаційним справам, при чому всі урядовці висловили затурбування теперішнім станом в цій ділянці, але й переконання, що при наполегливих зусиллях цілого союзового апарату цей стан вдасться направити. Екзекутива ствердила, що секретарі та організатори відділів і новостворений Відділ продажу забезпечення є необхідними для УНСоюзу як паралельно діючі організаційні рушії. Обидва відділи потребують постійної уваги Екзекутиви, стимулювання і заохоти до праці.

Екзекутива вкінці затвердила організаційну мету на 1989 рік та відповідний плян праці. Метою в новому році є зорганізування 2,000 нових членів, забезпечених на суму 10 міл дол.

Вичерпавши порядок нарад, д-р Флис закрив їх у пополудневих годинах.

Діти...

(Закінчення зі стор. 2)

бути тільки, або етнографічним курйозом, або дисидентом? Це відома правда, що дисиденти в Україні робили і роблять все в своїх силах, щоб народ збудити. Але народ великий і не треба іґнорувати тих недисидентів, які також роблять те, що можуть для народу.

Ось, наприклад: усі ми мабуть пригадуємо, як раніше цього року проф. Григорій Грабович дав для газети „Літературна Україна" інтерв'ю. Який великий і відважний це був крок з обох сторін. Грабович сказав всю правду, показав, що те, що писалося про нас роками на сторінках совєтської преси, що це все була суцільна брехня. А редактори „Літературної України" мали хребет це друкувати. Грабович рішив діяти, не заперечувати, не спостерігати і головно, не грати на чиїй дутці. Тим самим наразився на громи, які пізніше на нього посипалися.

Як сказано, всім нам відомо, і тут і там, що Україна ізольована, також відомо, що багатьом в Москві і Києві вигідно, щоб такий стан далі існував — за виїмком приїзду час-від-часу якоїсь невинної колгоспної самодіяльної групи, щоб розвеселити „проґресивну" публіку в Арров Парку. А нам же треба подбати про те, щоб наші кращі ансамблі їздили з концертами по Україні, показали, що і тут твориться якась українська культура, щоб вони могли поїхати до таких міст, як Запоріжжя, Харків, Донецьк, Дніпропетровськ — там, де наша мова і дух народний став музейним експонатом, і щоб ми допомогли в процесі відродження нації.

Не легке це завдання, ще важче включитися в процеси, які відбуваються далеко поза межами Америки чи Канади. Одне натомість мусить стати ясним, що без реальної праці, без охоти до праці, ми скорше чи пізніше будемо далі себе ізолювати в наші ґетто і розрив між ними і Україною буде зростати. Перед нами сьогодні історична нагода — фактично помогти народові розірвати кайдани сервілізму, страху і байдужости. Раз це осягнено, раз народ набере хребта, тоді він сам буде рішати свою долю.

На закінчення треба зробити певні висновки. Коли в нас існує реальна нагода вітати діячів культури, науки, громадськости України, то підходім до них не, як до дітей В. В. Щербицького, а як до дітей нашого народу. Треба їх гідно вітати, при тому чесно сказати наші болі і турботи про стан в Україні сьогодні і шукати спільної розв'язки.

Політичні...

(Закінчення зі стор. 1)

знів у цій лікарні, в якій він пербував до жовтня 1988 року, то ніодин з них не виглядав ментально хворий. Від них він довідався, що в цій лікарні ще є 20 політичних в'язнів. Цей самий Новіков вияснив також, що лікарі в цій лікарні це садисти, яких завдання не лікувати, але карати.

Другий свідок на пресовій конференції Валерій Сендеров, який перебув довгі роки в Пермському карному таборі за „протисовєтську пропаґанду" запевняє, що ще сотні осіб є ув'язнені з політичних причин.

Речник активістів Алексанцер Подрабінек уважає, що принаймні 20 до 30 політичних в'язнів перебуває тепер у „психушках", але на запитання журналістів міг подати лише декілька імен. Між ними був Анатолій Ільченко. якого замкнули у лікарню для писхічно хворих 23-го грудня тому, що він активно співпрацював із групою оборони людських прав. Лікар, який оглядав Ільченка, бажав довідатися імена тих осіб, що брали участь у зібраннях в обороні людських і національних прав в Одессі і у Львові.

Другий із політичних в'язнів, що перебуває в „психушці" вже 10 років це Вячеслав Черкассіян, який належить до групи „Пам'ять".

Інший живий свідок знущань у „психушці", що виступав на пресовій конференції, це Анатолій Махиня, який перебув у лікарні два роки за написання філософічної праці про підпільну пресу. Літом 1988 року його перевезено до звичайної лікарні і звільнено з неї у жовтні 1988 року.

Почалась...

(Закінчення зі стор. 1)

Ремнік пише, що також на з'їзді письменників СССР Коротича критикували деякі делеґати за те, що він нібито старається монополізувати дискусію про гострі політичні й економічні питання в СССР. Серед консерватистів від культури вирізняється письменник Юрій Бондарєв і редактор „Молодої Ґвардії" Анатолій Іванов.

Минулого тижня справа В. Коротича дійшла аж до бюр Політбюра і її вислухав спокійно Михаїл Ґорбачов. Він, пише Ремнік, був приголошений жорстокістю „битви" між реакціонерами і лібералами, прихильниками Коротича, якому закидають вислужництво режимові Леоніда Брежнєва, цитують його наскрізь позитивну рецензію на тритомник писань колишнього генсека. Декілька місяців тому Коротич сказав Д. Ремнікові, що він виховує тепер молодих здібних журналістів на випадок, якщо б щось з ним трапилося. „Я думаю тепер, що мій відхід дуже неґативно відіб'ється на політиці гласности і перебудови та взагалі по заплянованим реформам", — заявив під час інтерв'ю з Ремніковим В. Коротич, доля якого незавидна, каже американський журналіст.

ФЕДЕРАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ летунства видало наказ всім повітрянним лініям в ЗСА, щоби впродовж 72-ох годин перевірили всі свої літаки виробу фірми Боінґ 737 чи їхні мотори є у безпечному стані. Цей наказ, що слідував по подібному наказі урядових чинників Англії був наслідком катастрофи в Англії в неділю, 8-го січня ц. р., в якій згинуло 44 особи.

ЧЕХО-СЛОВАЦЬКІ ЕМІҐРАЦІЙНІ кола у Відні повідомили кореспондента Ассошіейтед Пресс, що комуністичний уряд у Празі відмовився видати візу виїзду на Захід одному з членів дисидентської недавно створеної Гельсінкської групи, Вальтеру Кані, який свого часу підписав був документ правозахисної групи „Хартія-77". Тепер В. Каня хворий і потребує лікування та опіки лікарів-спеціялістів. Перед тим він був засуджений на 10 років тюрми і тільки в травні минулого року був передчасно звільнений після двох серцевих атак.

КОРИСТАЮЧИ З НАГОДИ перебування у Парижі на конференції міністрів закордонних справ 140 держав світу, які обговорюють справу заборони хемічної зброї, державний секретар ЗСА Джордж Шулц зустрінувся там із совєтським міністром закордонних справ Едуардом А. Шеварднадзе і обговорив з ним багато актуальних проблем. Одною з важніших справ був конфлікт ЗСА з Лівією після зістрілення американськими військовими літаками двох лівійських бойових джетів.

КРАЇНИ ОПЕК, ПРОДУЦЕНТІВ і експортерів нафти і оливних виробів, зокрема бензини, занепокоєні незбалянсованими цінами на світових ринках і пробують зарадити цій справі. Генеральний секретар ОПЕК Хаді Суброто, міністер оливної продукції Індонезії, об'їжджає тепер членські держави і ті, які не є членами ОПЕК, щоб остаточно договоритись до вирівняння цін на нафту. Нечленські держави відбудуть свою нараду 25-го січня в Лондоні. До участи вже зголосились Єгипет, Оман і Мехіко.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 21-го СІЧНЯ 1989 р.

Філядельфія, Па. Річні загальні збори Т-ва Мир 324-го Відд., о год. 7:30 веч. в домі Української Громади при 23-ій і Brown вул. Обов'язком є всіх членів прибути на збори. — Управа.